

VĚSTNÍK

Praha 26. února 2014

Ročník VII., Číslo 2

ZAMYŠLENÍ

Poslanecká sněmovna, je podle ústavy zákonodárným sborem, který nám dává zákony, jimiž se máme všichni řídit a podle nich konat. Parlament je tak naší vrcholnou autoritou, jenž máme respektovat a ctít. Respektovat obecně autoritu by mělo platit v jakékoliv situaci. Ovšem z hlediska etiky by taková autorita měla také sama své zákony a nařízení respektovat a hájit a být zejména autoritou morální, která bude vysoce převyšovat ostatní, pokud chce, aby jí jiní brali na vědomí.

Je pravdou, že každý dělá v životě chyby a dělá je i parlament. S vývojem doby se mění jeho politické a všeobecné názory na zákony, jejich výklad a dodržování. Není přece v dnešní době reálné chtít zavádět zákon o robotě, trest smrti, kontrole hranic a zákazu vycestování, nebo další, dnes již naštěstí zaniklé zákony. Jenže kdo má určit to, který zákon je špatný či dobrý. Poslanci?

Ti, kteří se rozhodují podle aktuální situace, nálady a jen intrikují a vyčkávají co ti druzí. Není tu „7 statečných“ politických stran, ale 200 samostatných písečků, každý hledíce na své osobní zájmy se snahou o zviditelnění před médii při každé možné situaci a jen populisticky přednášejí nové a nové návrhy zákonů reagující na ranní titulky novin, aby byli zdánlivě akční a ukázali že mají zájem o voliče. Dnes hájí třeba pomazánkové máslo, které jim před rokem bylo úplně lhotejné nebo začnou chránit vzácného orla. Často než takový návrh projde sněmovnou je po orlovi nebo se výrobek ztratí pod jiným názvem. Minulý týden, zazněla ve sněmovně jedna prostá věta: *„To, že mě nějaký estébák napsal na nějaký seznam je horší, než že se z politiky stal organizovaný zločin? Občané potřebují mít pocit, že skončilo plýtvání a korupce.“*

Kdyby to pronesl komunistu nevíce co blábolí, nestálo by to ani za odplivnutí, ale pronesl to někdo jiný. Neřešme kdo, ale důsledek té věty. Je tedy „nějaký“ seznam horší než korupce? Je větší zločinec vrah nebo zloděj a korupčník. Je horší ten kdo pro vlastní prospěch při šplhu po společenském žebříčku donášel, nebo ten kdo kdysi rozvracel republiku. Je to jen otázka úhlu pohledu, který se s dobou mění. Proč nehledíme stejně na všechny. Nacisty a kolaboranty považuje za zločince. Proč ne komunisty a jejich horlivé přísluhovače. O co je jiný konfident gestapa od estébáka nebo jeho přísluhovače bez rozdílu jejich pohnutek, proč tak dělají.

Praha, 26. února 2014

Před 70 roky byl zločincem každý, kdo přísluhoval nacismu. Před 30 roky byl zločincem každý chartista a disident, dnes to jsou zdánlivě komunisti i jejich podobní přísluhovači režimu. Jenže je tu veliký rozdíl. Nacisti a podobní se věšeli, chartisté seděli dlouhá léta v kriminálech. Jaké bezpráví se děje těm, kteří pomáhali komunistům. Jeden prostý zákon jim pouze neumožňuje se podílet na řízení státu. A nyní po 25 letech v „illegalitě“ začínají vylézat a cítí se odstrčeni. Nemluvíme o důchodcích jako Jakeš apod., ale o těch, kteří jako mladí dvacátníci začali na nižších stupních pracovat v 80. letech a ještě dnes jsou plní síly tvořit (nebo bořit).

Připusťme na okamžik, že nějaký seznam nemá už dnes význam. Jednala by stejně i tehdejší moc a uznala by, že chartisty nebude stíhat, jejich práce není škodlivá a ať si říkají co chtějí. Tehdy něco nemyslitelného, ale i dnes. Protože dostanou-li se takoví opět k řízení státu, své metody neopustí a budou je aplikovat. V roce 1990 se říkalo, že komunisté postupně vymřou. Mají stále víc hlasů. Jsou i jinde a čekají jen na vhodnou příležitost opět si vyřídít účty s těmi, kteří jim v době svobody překáželi. Myslíte si, že se mění?

Umožníme-li zrušení zákona, pak je to stejné, jako bychom přestali stíhat válečné zločince a kolaboranty. Vždyť už dnes také skoro nežijí a těch pár důchodců.... nejsou to náhodou shodné argumenty. Čistě jako shodu můžeme vzít z historie řízení před Norimberským tribunálem. Zde vypovídal velitel koncentračního tábora Sachsenhausen o své práci. Jak to bylo namáhavé likvidovat tisíce těl denně a že takového výkonu nedosahovali pořad. Mluvil chladně jako by ani neuvažoval o lidech, ale o pouhém materiálu jako dřevo nebo kámen. Neuvažoval, že je zločincem, on jen vykonával uloženou práci, která mu byla zadána. Společným rysem všech nacistů byl nedostatek empatie. Společným rysem všech komunistů je rovněž nedostatek vcítění, ale navíc ještě úplná absence svědomí.

Motiv parlamentního řečníka je zřejmý, ať již byl nebo nebyl aktérem daného seznamu, vědomě či nevědomě byl na straně režimu. Položme si otázku, kam by to ve své kariéře dál dotáhl, kdyby nepřišel listopad 1989?. Dnes by byl možná šéfem PZO, možná diplomatem a nebo ministrem, kterého asi režimu? Zcela jistě mu nešlo o politiku, ale jen o vlastní prospěch a proto byl ochoten přistoupit v dané chvíli na cokoli, co mu mohlo prospět. Idea je jen prostředkem nikoli cílem, na rozdíl od těch ostatních, kteří jsou na stejném seznamu.

Odsouzený zločinec se po odpykání trestu vrací mezi lidi s čistým rejstříkem, ale nezapomeňme, že jsme komunisty a Stbáky plošně neodsoudili, nemohou tedy žádat o zahlazení trestů a svědomí a morálku si snad zahladit od nich nedáme. Ukázali nám už dostatečně, čeho jsou schopní. Zajímavé je, že si troufají takové požadavky předkládat právě když je únor. Naštěstí snad bude vítězný, ale pro slušné lidi, rozum a demokracii.

NOVINKY

Na přelomu roku se nám podařilo, opět získat do sbírek řadu zajímavých exponátů a tato linie pokračuje i začátkem roku letošního a tak Vám několik z nich nyní rádi představíme. Půjde o novinky nejen ze sbírky českých papírů tedy fondu A, ale o průřez i z dalších fondů, protože i zde se hojně doplňuje.

Začneme u akcie brněnského cukrovaru. Společnost Actien-Gesellschaft der k. k. priv. Brüner Zuckerfabrik byla založena v roce 1858. Doposud zpracované záznamy nám uvádí, že kapitál byl rozdělen na 1.566 akcií po 200 zlatých a 429 kusů dílcových akcií po 10 zl., tedy celkem 317.490 zl. Kapitál byl při vzniku asi plánován vyšší, ale to je ještě otázkou studia archivních dokumentů při přípravě katalogu cukrovarů, který připravujeme. Z dochovaného kusu však vyplývá, že hodnot zřejmě bude víc, protože naše akcie má označení série C. Každopádně jde o jeden ze dvou brněnských cukrovarů, který fungoval až do roku 1876 než společnost vstoupila do likvidace a definitivně zanikla o dva roky později. V Brně byl od roku 1851 ještě druhý, tzv. bauerův cukrovar. Ten byl od roku 1886 rovněž akciovou společností, ale zanikl v roce 1899.

Jde o unikátní akcii z předgründerského období, kdy u nás působilo jen velmi málo firem, často nepřeživších krizi 1873.

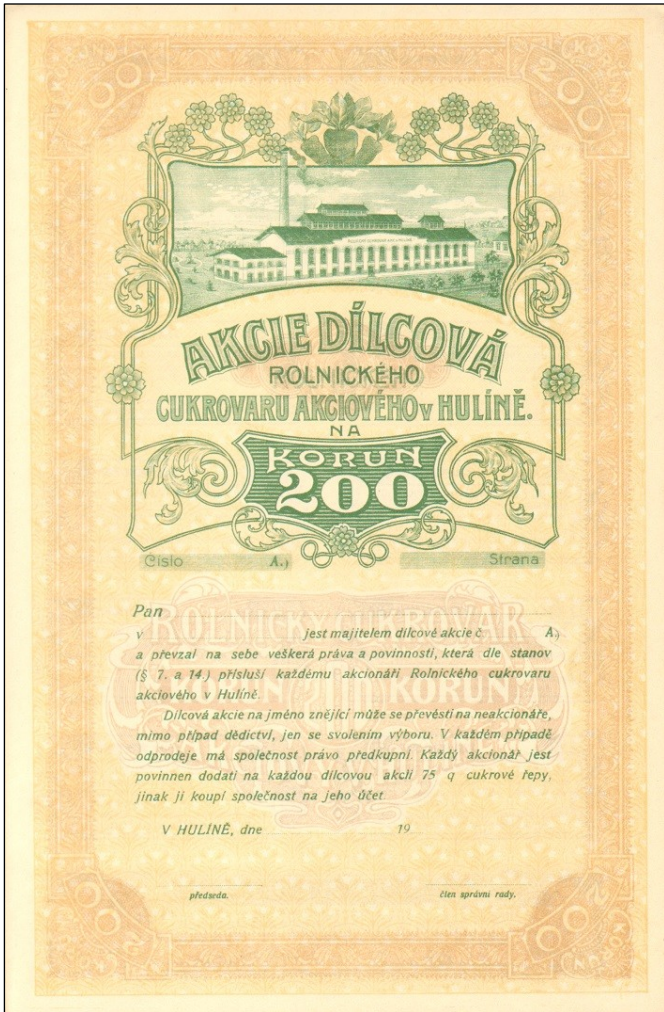
A2350 – Akcie firmy Actien-Gesellschaft der k. k. priv. Brüner Zuckerfabrik na 200 zl., vydaná v Brně 5. 6. 1859, tisk W. Burkart in Brünn.

E6556 - Akcie Elbemühl Papierfabriken u. Graphische Industrie AG z 1.1.1927 na 10 ATS

Druhou novinkou je akcie rakouské Elbemühl Papierfabriken und Graphische Industrie AG vydaná ve Vídni 1. ledna 1927 na 10 šilinků, tedy nové měny, která po hyperinflaci nahradila rakouskou korunu.

Jistě zaujme název firmy a otázka, proč by měl být v Rakousku Labský mlýn. Firma vznikla v roce 1873 a převzala papírnu v Hostinném nad Labem a s tím i název. Postupně připojila papírny v Holoubkově a Gutmutsu a továrnu na dřevovinu v Klášterní Lhotě, Sv.-Hypolitskou papírnu v Horním Wagramu a další. Postupem času získány tiskárny a nakladatelství ve Vídni. Firma vydávala deníky Der Neue Tag, Wiener Allgemeine Zeitung a další noviny a časopisy. Po vzniku republiky byly tuzemské továrny vloženy do nové firmy „Akciová společnost spojených továren na papír, cellulosu a dřevovinu "Pražský labský Mlýn". Původní rakouská firma si nechala svůj zavedený název.

A2347 - Akcie Rolnického cukrovaru v Hulíně na 200 K z roku 1910

A2353 - Dluhopis Zemědělské banky na 100 K z roku 1902

E6572 - Dluhopis krajanů ve Vídni vydaný 7.7.1914 na 20 K

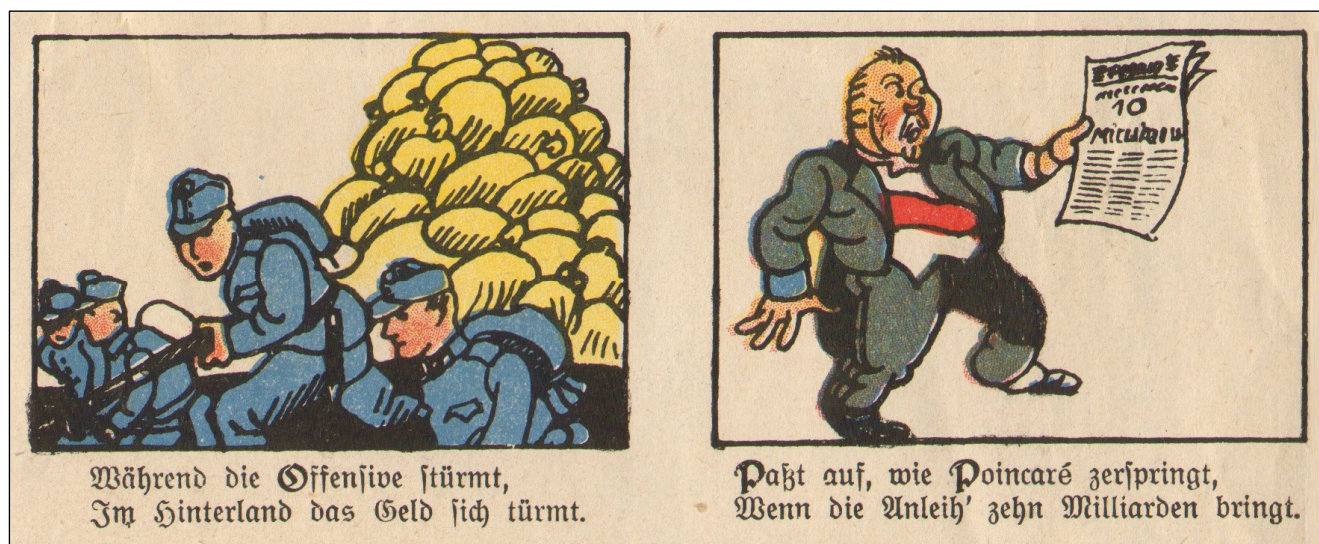
Dalším novým cukrovarem v našich sbírkách je dílcová akcie „A“ vydaná Rolnickým cukrovarem akciovým v Hulíně. U této firmy jsou vlastně doposud známé pouze blankety a to celých akcií na 400 K a dílcových po 200 K. Doposud jsme měli ve sbírkách díl B, nyní se podařilo dokončit i díl A. Cukrovar byl založen v roce 1910 a tyto akcie jsou zakladatelskou emisí. Celkem bylo vydáno 3.500 akcií po 400 K, ale kolik z nich bylo rozděleno na dílcové doposud není jasné. To vše se bude publikováno až v katalogu cukrovarnického průmyslu, který je rozpracovaný a měl by vyjít jako 3. díl celé řady.

Novinkou je i komunální dlužní úpis Zemědělské banky markrabství Moravského, který je doposud zcela neznámou emisí. Byl vydán po roce 1900, ten náš je datován 17. prosince 1902 a je v korunové měně. Téma emise všech možných zástavních listů, komunálních dlužních úpisů a jiných dluhopisů našich peněžních ústavů je doposud nepřilíh známá oblast a proto není neobvyklé, objeví-li se sběratelům i našemu muzeu dosud emise, kterou nikdo neviděl. Právě objevování neznámého je možná na naší práci to nejkrásnější.

Složitost oboru bankovního průmyslu je možná důvodem, proč byl na počátku, tento díl katalogů odložen až k samému závěru. Rozmanitost peněžních ústavů, jejich emisí dluhopisů a pokladničních poukazek, nemluvě o družstevním peněžnictví je tím, že tento díl bude možná nejrozsáhlejším, ale to je zatím jen předpoklad.

Podobně neprozkoumanou oblastí jsou dlužní úpisy dobročinných spolků a družstev, např. na stavbu sokoloven, divadel a jiných obecně prospěšných staveb. Nejsou nikde centrálně evidovány a je jen otázkou náhody jejich výskyt při likvidaci pozůstalostí některých dřívějších majitelů a toho, že to dědicové při vyhazování zachovávají. Takovým je i dlužní úpis Družstva pro vystavění českého Národního spolkového domu pro V. okres a okolí ve Vídni, založeného zdejší komunitou v roce 1914. Úpisem podpořily domácí spolky a organizace svoji podporu krajanů nejen hmotně, ale i morálně. Velmi nízké číslo 2 ukazuje, že úpis začal v červenci 1914, tedy na začátku světové války. Jak projekt dopadl asi vědí Vídeňáci. Přesto jde k nádherné bohémikum.

V úterý 28. července 1914 vyhlásilo Rakousko-Uhersko Srbsku válku. Na základě uzavřených dohod začala série událostí, která zatahla většinu evropských zemí do konfliktu, později nazvaného 1. světová válka. Válka znamenala pro každou z bojujících stran nejen obrovské lidské a materiální škody, ale zejména obrovskou potřebu financovat válečné operace. K tomu účelu se otevřela státní pokladny a začalo vydávání válečných půjček. Ani Rakousko-Uhersko nezůstalo pozadu a už 1. listopadu 1914 vydává první z osmi válečných půjček. V průběhu války bylo vydáno nespočet propagačních materiálů, které měly přesvědčit obyvatele, aby podporovali válečné úsilí a kupovali válečné dluhopisy. V našich sbírkových fondech máme několik plakátů a tiskovin s těmito podpůrnými akcemi a jeden z nich obsahuje abecedu válečných půjček. Na každé písmeno německé abecedy připadá jeden obrázek. Pokračujeme v našem seriálu, který připomene přesně za 6 měsíců sté výročí této události. Dnes najdete pro sestavení plakátu válečné abecedy písmena O a P.

O – Zatím co se stále útočí, v zázemí jsou peněz hromady.

P – Dávejte pozor, jak Poincaré pukne, když půjčka vynese 10 miliard.

Něco málo na vysvětlenou. Raymond Poincaré byl v letech 1913-1920 desátým francouzským prezidentem. Pro Německo byl stejně jako Car Mikuláš II. hlavním nepřítelem, když měla Francie s Ruskem spojeneckou dohodu. Jako obvykle je znát z každého verše navádění obyvatelstva k dalšímu upisování. Současně se prezentuje nejen záměr donutit všechny k úpisu jasně vyslovené částky, ale má být dát i pocit vojákům bojujícím na frontě, aby měli jistotu, že národ za nimi stojí nejen morálně, ale všemožně jejich úsilí podporuje a zajistí jim to nejlepší. Že nešlo o pytle s potravinami, kterých byl velký nedostatek, ale o pytle s penězi vojáky tolik nezajímalo. Všechny prostředky směřovaly do nákupu nových zbraní a munice. Podobně vyzníval již verš z minulého měsíce, právě proti Mikuláši II.

Na přelomu let 1916-1917 kdy plakát měl působit na lidi se právě jejich zájem o úpis snižoval a bohužel někteří uvěřili své vlastní propagandě, ale řada z Němců již nebyla tak bojovně naladěna a zájem o válku a její podporu klesal.

Každý rým v celé abecedě směřoval k podpoře upisování válečných půjček. Ten první je toho jasným důkazem. S průběhem války bylo třeba stále víc a víc peněz na válečné účely a tak pomáhala každá příležitost, kdy se dalo lidem připomenout téma úspor a upisování válečných půjček, který zněl z každého verše. Plakát doporučoval nedávat peníze do bank, ale upisovat raději válečné půjčky.

